

**Projekteerimislahendused piiratud
liikumisvõimega inimestele.
Kaasaegsed platformliftid - vabadus liikuda
tasapindade vahel.**

Valeri Falkenberg
Volitatud arhitekt 7, EAL liige

Ehituskeskus, Rävåla pst 8, 10143 Tallinn
26.märts 2015

Tallinn

TEEMAD

- Sissejuhatus (lühike ajalugu)
- Kellele on vaja lifti, tõstukit
- Kehtivad normdokumendid
- Vanemate suurpaneelilamute hetkeseis
- 9-korruseliste suurpaneelidest korterelamute olukord
- 9-korruseliste kortermajadele uute liftide paigaldamisest
- 5-korruseliste suurpaneelidest korterelamute olukord
- 5-korruseliste korterelamutele uute liftide paigaldamisest
- Kokkuvõtteks

SISSEJUHATUS (lühike ajalugu)

- Esimene kord koostati juhend, mis oli soovitusliku iseloomuga.
Invaliidide liikumisvõimaluste arvestamiseks Eesti NSV linnaehituslikes planeerimis- ja ühiskondlike hoonete projektides (1987).
- Liikumispuuetega inimestega arvestamise nõuded koostati (1988)
Koostamise juures olid: H. Kalmet, T. Karu, M. Aitsam

KELLELE ON VAJA LIFTI, TÕSTUKIT

Tõstukid ja liftid on mõeldud eelkõige selleks, et inimene saaks loomulikult viisil liikuda kõrguste vahel tekkinud tasapindadel.

- Vanemaealised
- Puudega inimesed
- Noored emad
- Lapsed
- Vaegnägijad

KEHTIVAD NORMDOKUMENDID

Normdokumendid, millele tugineb käesolev ettekanne:

- nõuded liikumis, -ja kuulmispuuetega inimeste liikumisvõimaluste tagamiseks üldkasutatavates ehitistes (2001-2002)
- Ehitusseaduse osana jõustus (1.01.2003)
- Kõiki kaasava elukeskkonna kavandamine ja loomine (2012)
- Puuetega Inimeste Õiguste Konventsioon (2012)

VANEMATE SUURPANEELI ELAMUTE HETKESEIS

- Mõõdunud sajandi 60-datel aastatel algas Eestis suurpaneelidest kortermajade projekteerimine ja ehitamine. Elamute elueaks prognoositi ~30 aastat.
- Üheks esimeseks ehitustandriks oli praegune Tallinna linnaosa Mustamäe.
- Mustamäele projekteeritud suurpaneelidest korterelamud olid reeglina 5-korruselised.
- Elamud olid väga kompaktsed ja sektsiooniti varustatud vaid trepikojaga.
- 9-korruselistesse kortermajadesse oli täiendavalt projekteeritud 1 lift.
- Kuni 5 korruselistel hoonetel ei nõutud lifti. 10-st korrusest alates tuli projekteerida kaks lifti.
- Mida on võimalik teha päranduseks saadud elamutega?

9-KORRUSELISTE SUURPANEELIDEST KORTERELAMUTE OLUKORD

Elamutesse on projekteeritud lisaks trepikojale ka 1 lift.
Reeglina on elamud heas seisukorras, mis on sageli ka täiendavalt soojustatud ja kaetud uue viimistluskihiga.

Elamute on üks ühine omadus puuduvad keldriboksid (lahuspind) ja liftini jõudmiseks tuleb pool korrust ülespoole liikuda. Tavaliselt on trepimarsil siin 9 astet. Astmete kõrguseks on 15cm ja sügavuseks 32cm.

9-KORRUSELISTELE KORTERMAJADELE UUTE LIFTIDE PAIGALDAMISEST

Selleks, et kõrguselt $\pm 0,00$ jõuda maapinna tasandile tuleb hoonesse projekteerida uus lift.

Uue lifti paigaldamiseks tuleb teha liftišahtile uus ava ja näidata liikumistee mistahes korruselt maapinna tasandile.

Suure tõenäosusega tuleb uue lifti projekteerimisel asendada kõik vana lifti elemendid (kabiin, mootorid, elektroonika jne).
Alles jääb vaid olemasolev liftišaht (vaata korruse plaanide võrdlust ja fotosid hoonest).

5-KORRUSELISTE SUURPANEELIDEST KORTERELAMUTE OLUKORD

Mustamäel asuvad elamud on ilmselt Eesti ühed vanemad. Ka need paneeliamud on suures osas heas seisukorras. Paljud on remonditud, soojustatud ja kaetud uue viimistlusega.

Elamute ühiseks omaduseks on see, et kõigil korteritel on keldriboks (lahuspind). Korrustevaheliseks liikumiseks on vaid trepp.

Tavaliselt on trepimarsil siin 9 astet. Astmete kõrguseks on 15cm ja sügavuseks 32cm.

5-KORRUSELISTE KORTERELAMUTELE UUTE LIFTIDE PAIGALDAMISEST

Selleks, et kõrguselt $\pm 0,00$ jõuda maapinna tasandile tuleb hoonesse projekteerida uus lift või tõstuk.

Väga vähestesse kohtadesse on võimalik paigaldada tõstukit (lifti). Üks vähestest kohtadest on trepikoja parempoolse marsi kohale. Selleks tuleb parempoolne trepimarss demonteerida. Otstarbekas on kasutada tõstukit, mis on kompaktsem, ehituselt lihtsam ja hinnalt odavam.

Evakuatsioonitee säilitamiseks tuleb projekteerida uus trepikoda. Uus trepikoda jääb väljapoole olemasoleva hoone gabariiti (vaata korruse plaanide võrdlust ja fotosid hoonest).

KOKKUVÕTTEKS

Eesti Vabariigi erinevatesse linnadesse ja asulatesse on nõukogude perioodil ehitatud sadu korterelamuid.

Valdavas osas korterelamutest kas puudub lift või on liftini jõudmine raskendatud.

Arvestada tuleb reaalsusega:

- Kortermajades elab suhteliselt palju inimesi
- Elanikkonna vananemine toimub ka edaspidi
- Liikumispuuetega inimeste kodude inimväärseks muutmine

Valeri Falkenberg
50 65665, fpoy@hot.ee
Vfalk5000@gmail.com